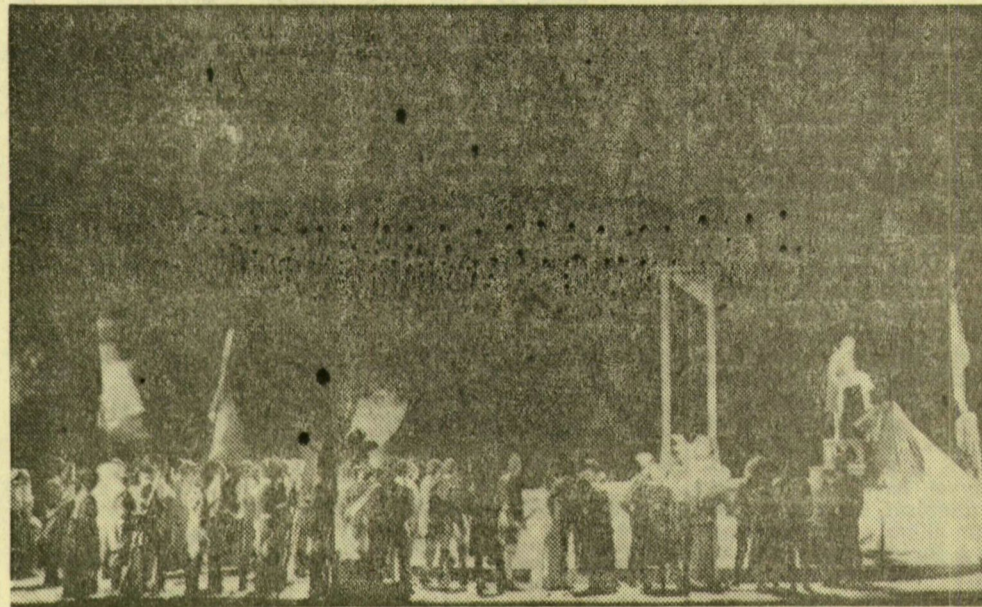

Mozgalmos hét vége a téren

Ismét mozgalmos hét vége következik a szegedi szabadtérin. Ma, pénteken este kerül sor Madách Imre Az ember tragédiája című drámai költeményének második idej előadására, Vámos László rendezésében. A főszerepeket Nagy Attila (Ádám), Sinkovits Imre (Lucifer) és Thiring Viola (Éva) játssza. Holnap, szombaton pedig ősbemutatót láthat a közönség. Az Állami Népi Együttes Jelen napok címmel mutatja be a Dóm előtti színpadra írt új műsorát, amely egyébként 19-én, kedden és 20-án, szerdán szerepel ismét a játékok programjában. A Tragédia harmadik és egyben utolsó előadása vasárnap lesz.

Az Egyesült Államok üzemekben, raktáraiban tavaly 800 vezető nélküli programvezérléses jármű szállított anyagot, alkatrészt és árut. A programvezérléses szállítójárművek száma a tervek szerint jövőre eléri az ötezeret az USA-ban. Ezek a pótkocsis targoncák naponta „vakon”, pernyi idővesztés nélkül teszik meg ugyanazt az ismétlődő útvonalat, teljes biztonsággal, hiszen a jármű a legkisebb akadály esetén is automatikusan leáll.

A francia forradalom, azaz a párizsi szín a Tragédia előadásából

Somogyi Károlyné felvétel

Jelenet a Jelen napokból

filmjei · a hét filmjei · a hét

A szarajevói merénylet

Fadil Hadzic, a Szarajevói merénylet jugoszláv rendezőjének neve nem ismeretlen nálunk. Egyebek közt ő rendezte az Öngyilkos című nagy hatású, modern társadalomkritikai művet.

Új filmje a történelmet idézi, a szarajevói merénylet napjait, amelyek — mint tudjuk — óriási jelentőségűek voltak az első világháború kitörésében. Hogy a vállalkozás nagyságát jellemezzük, nem kell egyebet mondanunk, mint hogy az elmúlt fél évszázadban 3000 könyv és tanulmány jelent meg erről a témáról. Mi újat tud mondani ezek után egy másfélórás film? Mi izgalmasat mondhat?

Nos, az az igazság, hogy nem sokat. Nem vitatható, persze, hogy az a néhány nap 1914 júniusából, amelyről a film a legkisebb részletet is lényegretörően ábrázolja bemutat, sok újdonságot tartogat mindazoknak, akik nem ismerik egészen jól a történelmeket ezt a fejezetét. Ki tudja például, hogy a tulajdonképpeni, Ferenc Ferdinánd és felesége halálával véződő „igazi” szarajevói merényletet megelőzőt egy másik — közvetlenül előtte — amikor valami kézigránát-szerű bombát dobta a trónörökös pár autójára? A végzetes lövések csak ezután dördültek el.

Ezek az adatok, továbbá azok, amelyek annak a csoportnak szellemi arculatát rajzolják fel, amely ennek a merényletnek az előkészí-

tésében és végrehajtásában részt vett, még egyszer mondom, a történelem eseményeiben járatanabb nézők számára, nyilván érdekes újdonságok. Legfőképpen talán azok a mozzanatok, amelyek az összeesküvő csoport céljaira, s hogy úgy mondjuk, ideológiai alapjaira, elvi kiindulásukra utalnak. S ami ebből logikusan következik, bizonyos általános problémák felvetése, egyebek közt olyanoké, mint az élettel és halállal összefüggő emberi magatartás, a szabadság, a nacionalizmus kérdései stb.

Mindezt azonban egy második világháborúra utaló keretjáték fogja egybe. Nem szerencsésen. Ebben a keretben ugyanis erőteljesen érvényesül a romantika. Ennek bizonyos esetekben természetesen megvan a jogosultsága. De legkevésbé az ilyen filmekben, mint a Szarajevói merénylet. Az ilyen jellegű művek fő — és, azt hiszem, helyes kiindulási felépítésének legfontosabb feltételét a tényekhez való szigorú ragaszkodásában kell megjelölnünk. A következők pontosság a tények interpretálásában: ez adja meg az ilyen filmek hitelét. Még akkor is, ha játékfilmről van szó. Hadzic filmjének romantikus keretei ezt a hitelességet oldják, lazítják. Nem is beszélve arról, hogy fölöslegesen bonyolítják az egyébként világos mondanivalót.

Ü. L.

Tápszergyár

Szárharmincötmillió forintos költséggel tápszergyár építést kezdik meg még az idén Körmenten. Az Egyesült Gyógyász- és Tápszergyár telepíti a Rábarparti járási székhelyre, elsősorban azért, mert a vidék tbc mentes szarvasmarha állománya alkalmas arra, hogy mindig elegendő egészséges alapanyaggal, tejjel, lássa el az üzemét. Elkészülte után a gyár dolgozóinak többsége nő lesz. A termelés előreláthatóan 1971-ben kezdődik meg az új Vas megyei üzemben.

Harminchárom fokos hőség, 65 százalék nedvesség

Csütörtökön folytatódott a meleg, nedves légtömegek beáramlása Nyugat- és Közép-Európába —, mondotta Rajkai Ödön, a Központi Meteorológiai Intézet tudományos főmunkatársa. Ezt az áramlást az alacsonyabb szintekben délies, a magasabb légrétegekben inkább nyugatias szél szállította. Beáramlásának következménye az lehet, hogy Közép-Európában a hőmérséklet ismét meghaladta a 30, sőt többfelé elérte a 33 fokot is, és a hőség-érzetet még tovább fokozta a fülledtség.

Nyugatról hidegebb levegőtömegek indultak ugyan szárazföldünk felé, de egyelőre még csak Európa nyugati szegélyét érték el. Hazánkban szerdán a meleg,

Nagy tartalék: a termelőkenység emelésének útján

Eszközök és módszerek

százszor átrakni, leszámolni stb. A különféle anyagok, dobozok, üvegek légióját egymásra helyezve, 5—10 mászás tömegben (úgynevezett egységtrakományokban) emelőlvas targoncákkal emelhetik a szállító járműre, a raktári polcra, viheti át onnan a feldolgozóhelyre, üzletbe stb. Így meggyorsul az áruk, anyagok körforgása minimálisra csökken a nehézteljes munka, a szállítás, a tárolás vesztesége, egyszerűsödik az adminisztráció, javul a raktárak kihasználása stb. Mindehhez, persze, szoros kapcsolatot szükséges létesíteni a szállítóval, a végfelvétel, a közlekedési, a kereskedelmi vállalatokkal, hogy a rakodólapos szállítólánc folyamatos legyen. Csak így élvezhetik együtt, kölcsönösen a rakodólapos szállítást előnyeiket.

S az egészben nem annyira a technika, mint inkább a magas fokú szervezethez és meglepő. Hány üzemünkben szűnne meg a daru-, a targonca-, a tehergépkocsihiány és vele együtt a fizikai erő embertelen pazarlása, felőrölése, a nehéz cipekedés, ha az óhatatlanul naponta ismétlődő szállítási feladatokat hasonló módon végig gondolnák, rendszerbe foglalnák. Az ésszerű szállítási útvonalak kialakítása, s az eszközök pontos, menetrendszerű használata — beruházás nélkül — új kapacitásokat hozna létre. (Jelenleg a szállítóberendezések kihasználási foka 50—70 százalékos.) S ezzel nem csupán a szállítási gondok és költségek mérséklődnének, hanem mindenekelőtt a termelőmunka válna szervezettebbé, hatékonyabbá. S természetesen csökkenne a zsúfoltság, az eszközigény, a gyártás átfutási ideje.

Vezető nélküli programvezérléses targoncával, a jelek szerint, még néhány évig nem találkozhatunk üzemünkben. De elvettve máris feltűntek a legmodernebb transzkonténerek, amelyekben a termelőtől közvetlenül a felhasználóig szállítja az árut országúton, vasúton hajón — átrakás, raktározás nélkül. Képzeld el, hogy a futószalagról egyenesen a rakodólapra, s azzal együtt a transzkonténerbe kerül az áru, amelyet azután esetleg csak a tengerentúli felhasználónál vesznek újra kézbe. Ehhez azonban még nem eléggé szervezett vállalatoknál a szállítás. Hogy mást ne mondjunk: kevés helyen alkalmaznak például rakodólapokat.

A rakodólapok használata pedig transzkonténerek nélkül is kifizetődő. Ha az anyagot, félkész- vagy késztermékeket nyomban, ahogy elkészültek, szabványos méretű, fából, vagy fémből készült rakodólapra helyezik, sok felesleges munkától megkímélik a dolgozókat. Az árut ezután ugyanis már nem kell még egyszer darabonként kézbe venni, ötször, tízszer,

százaléka már rakodólap, egységcsomagokban bonyolódik. Sőt, az ömlesztett áru egyre nagyobb része, a műtrágya, a gabona stb. zsákkal együtt a rakodólapra kerül. Nálunk viszont az emberek cipekednek. Mert az átvevő vállalatok megjegyzés nélkül vállalják a nagyobb fuvar- és rakodási költséget, a szerződésben nem ragaszkodnak a fizikai munkától mentesítő rakodólapok alkalmazásához.

A korszerű szállítás, rakodás még sok más eszközt, formát és módszert is ismer. Az előző frásunkban a függőpályáról, a konvejerről futólag már szóltunk; folytathatnánk a felsorolást különböző futószalagokkal, targoncákkal, emelőgépekkel. A legkorszerűbb, vagy a leggazdaságosabb eszközt és módszert nem választhatjuk ki közülük ötletszerűen. Azért sem, mert gyakran különböző eszközök, módszerek kombinációja a célravezető, s azért sem, mert a szállítás a gyártástechnológia szerves része. Nem beszélhetünk korszerű gyártásról, ha elmáradott az anyagmozgatás. Az igazán korszerű gyártási folyamatoknál — a futószalagos szerelésnél, az automatizált gépsoroknál és gépláncoknál vagy az elektrosztatikus festésnél — a szállítás, az anyagmozgatás maga is technológiai műveletté válik.

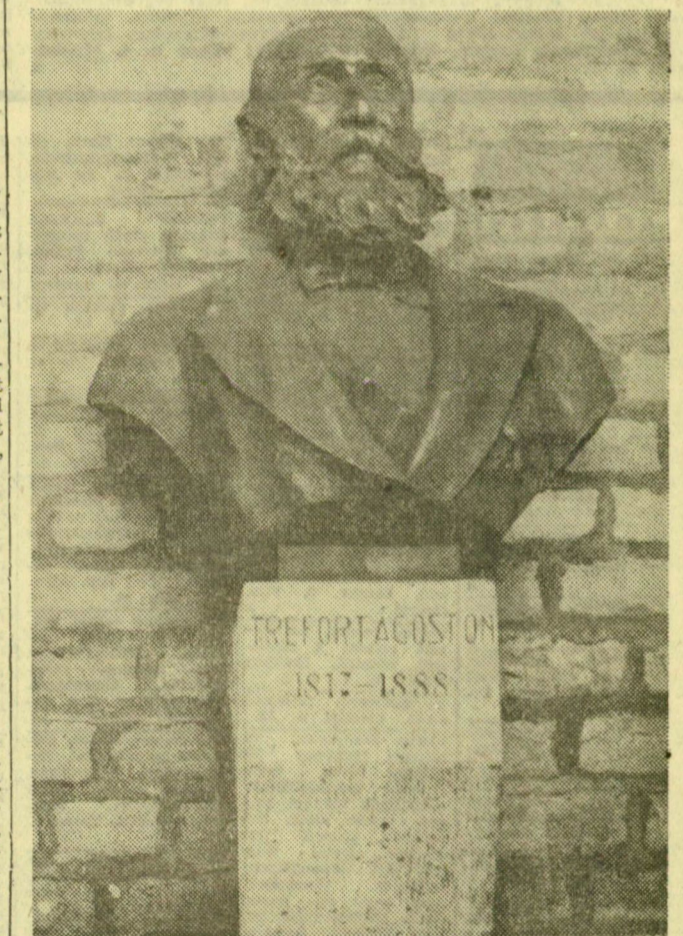
Tavaly a teljes vasúti forgalom 0,5, a darabáruforgalom 15,8, százaléka bonyolódott rakodólapon. Ezek rendkívül alacsony arányok. Nyugaton például a darabáruforgalom 80—90

Hazánkban, sajnos, ezt még nem sokan élvezik. Pedig a feltétele adott. Összesen 1,3 millió szabványos rakodólap van az országban, ebből 35 ezer csere céljaira. A közhasznú közlekedési vállalatoknál. Eddig 28 üzem sikerült bevonni a rakodólapos szállítás teljes körű forgalmába; így például a konzerv- és az üvegyárak között már teljes a lánc. (De előfordul, hogy például a vegyi anyagot a Nyugati-pályaudvaron a vasutasok rakják rakodólapra, s a végállomáson le is szedik róla.)

Kovács József

A befejező rész következik: Pénz, gép, szemlélet és ember

Szeged szobrai

Trefort Ágoston (1817—1888)

(25.) Liberális politikusként, tróként jegyzi fel a kultúrtörténet Trefort Ágoston, Magyarország egykori vallás- és közoktatási miniszterét, aki többek között a világhírű Zeneakadémiát is alapította. A szegedi panteonban levő szobrát Tilgner Viktor bronzból készítette.

PÉNTEK, 1969. AUGUSZTUS 15.

DÉLMAGYARORSZÁG 5